

Inbreng commissiedebat Stikstof en mestbeleid 10 september 2025

De waterschappen hebben voor het commissiedebat stikstof en mestbeleid op 10 september een aantal aandachtspunten.

Oproep tot integraal Rijksbeleid

Waterschappen dragen medeverantwoordelijkheid voor de waterkwaliteit en werken dagelijks aan het verbeteren ervan. Het Rijk heeft systeemverantwoordelijkheid. Op dit moment spelen meerdere dossiers die invloed hebben op de waterkwaliteit: stikstof, mest, KRW en gewasbeschermingsmiddelen. Helaas constateren wij dat **het ontbreekt aan een visie en integraal beleid** op deze dossiers.

Een voorbeeld is het voorstel (in het 8^e AP) om bufferstroken te versmallen in gebieden waar de doelen uit de nitraatrichtlijn (net) worden gehaald. Diezelfde bufferstroken zijn echter ook effectief om de (KRW-)doelen te halen. Bovendien stelt de KRW dat er geen achteruitgang mag zijn van waterkwaliteit en een toets hierop (is wel/niet sprake van achteruitgang bij versmallen van de bufferstroken) ontbreekt. Een **samenhangend pakket is nodig** om doelen op het gebied van KRW, stikstof, mest en gewasbeschermingsmiddelen te halen. Wij doen een dringend beroep op de Kamer om aan te sturen op samenhang tussen deze dossiers.

8^e Nitraatactieprogramma

De waterschappen constateren dat het programma in de huidige vorm onvoldoende bijdraagt aan het halen van de waterkwaliteitsdoelen. Ook brengt het juridische risico's met zich mee en is het moeilijk uitlegbaar en handhaafbaar:

1. **Doelen voor grond- en oppervlaktewaterkwaliteit worden niet gehaald** – in het Zuiden van Nederland blijven met de voorgestelde maatregelen nitraatconcentraties in het grondwater volgens de berekeningen boven de norm. Nationaal is voor oppervlaktewater de bijdrage van het 8^e AP beperkt en onzeker. Er ontbreekt een toets op het KRW-achteruitgangsverbod en monitoring en borging van het 8^e AP zijn onvoldoende. De waterschappen vragen steviger Rijksbeleid, waarmee de doelen binnen bereik komen.

2. **Restopgave dreigt te worden afgewenteld op de regio** – De effectiviteit van het 8^e AP is onvoldoende. De restopgave voor nutriënten in oppervlaktewater is te groot om regionaal op te lossen. De restopgave speelt in grote delen van Nederland, is op veel plekken fors (een groot ‘gat’ tussen de feitelijke waterkwaliteit en doelbereik) en vraagt om complexe, ruimtelijke maatregelen waar gebiedsprocessen noodzakelijk zijn. Met het wegvallen van het NPLG en het transitiefonds ontbreken de hiervoor noodzakelijke middelen en Rijksbeleid. Daarom vraagt deze restopgave om landelijke regie, kaders en financiering.
3. **Aanwijzing aandachtsgebieden stikstof en fosfaat kwetsbaar** – De methodiek en de landelijke bronnenanalyse zijn nog onvoldoende uitgewerkt. Dit zorgt voor discussie en gebrek aan draagvlak. Waterschappen vragen aandacht voor uitlegbaarheid van beleidskeuzes die de minister op basis van de huidige analyses nog wil maken.

Rapport Stikstofuitstoot en stikstofbeperkingen

Dit [rapport](#) presenteert de economische schade als ‘beperkt’ omdat activiteiten verschuiven naar activiteiten waar geen stikstofruimte voor nodig is. De waterschappen wijzen erop dat projecten op het terrein van waterveiligheid, waterkwaliteit en netcongestievraagstukken wel degelijk grote problemen ervaren door stikstofuitstoot en stikstofbeperkingen.

De waterschappen vinden het **‘startpakket’ van het demissionaire kabinet onvoldoende** om de noodzakelijke vergunningverlening – ook voor cruciale projecten zoals dijkversterkingen en waterkwaliteitsverbeteringen – weer op gang te brengen. Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en een aantal andere onderzoeksinstituten hebben dit onlangs onderschreven. Om die reden presenteerde de Unie van Waterschappen met LTO Nederland, de jonge boeren en tuinders (NAJK), IPO en VNG op 9 juli jl. een **gezamenlijk plan met bouwstenen om de uitstoot van stikstof bij de landbouw terug te dringen**. De initiatiefnemers zetten stappen in het terugdringen van de stikstofuitstoot. Hierdoor ontstaat er ruimte voor vergunningsverlening én natuurherstel. In september 2025 volgt de tweede bouwsteen: een plan voor geborgd natuurherstel. Provincies brengen samen met de natuurbeheerders de komende periode in beeld welke aanvullende maatregelen en instrumenten hiervoor nodig zijn, zoals bijvoorbeeld op het gebied van hydrologie.

Kritische Depositiewaarde (KDW) uit Omgevingswet

LVN wil de KDW uit de Omgevingswet halen en vervangen door een wettelijk verplicht emissieprogramma. De Unie van Waterschappen steunt de beweging van depositie- naar emissiesturing, maar **mist in het wetsvoorstel de noodzakelijke juridische borging** voor vergunningverlening en natuurherstel. De waterschappen benadrukken dat ook waterkwaliteit en -kwantiteit **cruciale factoren** zijn in stikstofreductie en natuurherstel. Waterschappen hebben veel kennis van hydrologische maatregelen die kunnen bijdragen aan robuust natuurherstel. Daarnaast vinden de waterschappen het essentieel dat het wetsvoorstel leidt tot een juridisch houdbaar systeem voor vergunningverlening.

Meer informatie:

Tessa Maas, 0651 382490

tmaas@uvw.nl